

BITI RAZLIČIT A BITI POŠTOVAN

fra Ivica Jurić

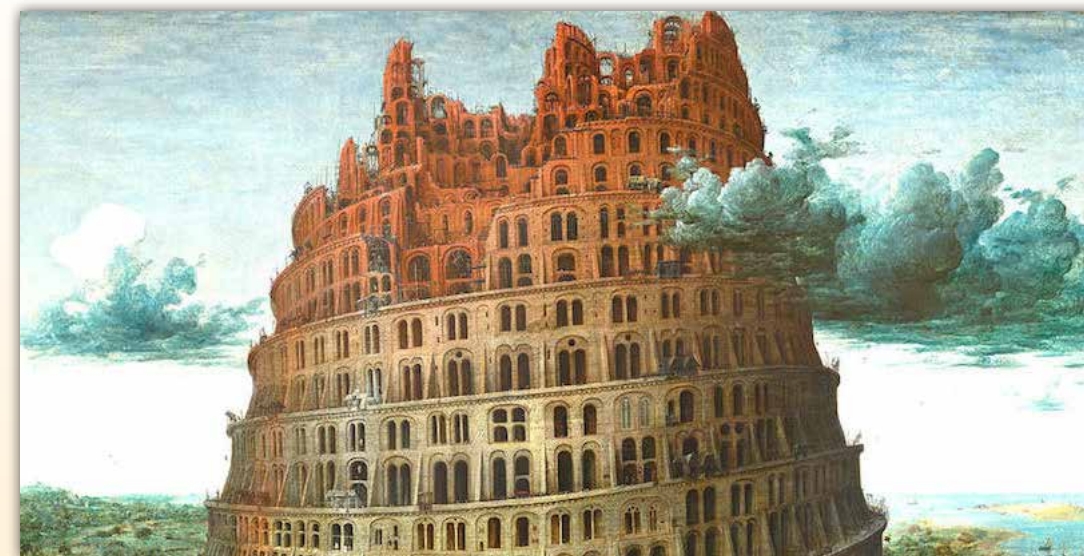
U školi uvažavanja različitosti još mnogo toga imamo za naučiti. Ta škola zahtijeva ponajprije nadilaženje uvriježenih načina razmišljanja te neprestano preispitivanje, kako samih sebe tako i drugih. Jednom je jedan pametan čovjek poučno zapisao: "Ljudi koji započinju borbu protiv Crkve u korist slobode i humanosti, završavaju tako da odbacuju slobodu i humanost samo kako bi se mogli boriti protiv Crkve (G. K. Chesterton). Povijest, osobito ova naša nedavna, najbolji je svjedok koliko u ovim riječima ima istine. No, nećemo se u ovom kratkom razmišljanju baviti samo drugima i njihovom netolerancijom ili mržnjom prema nama kršćanima. Bilo bi to prejednostavno i prepovršno ukoliko bi crno-bijelim bojama risali suprotstavljene strane *a priori* zauzimajući onu svijetlu, pozitivnu stranu.

Ovdje ćemo prvenstveno pokušati pronaći jedan zahtjevniji put koji bi umjesto suprotstavljanja uključivao dijalog i suradnju. Suprotstavljanje u redovitom slučaju i po već uhodanoj totalitarističkoj logici nepogrešivo urodi ocrnjivanjem pa čak i demoniziranjem drugoga i drugih. Na takav se način ubrzo dođe do obostranog građenja zidova nepovjerenja što bi svakako trebalo izbjeći. Taj novi/stari (dobri) put umjesto građenja podrazumijeva rušenje barijera, preispitivanje eventualno usvojenih

negativnih predrasuda te strpljivo građenje povjerenja. To se redovito postiže na način da se stavi osobu i njezino dostojanstvo na prvo mjesto, a ne da na prvo mjesto zasjedne ideologija, koja depersonalizira osobu trpajući je u zacementirane kalupe nepomirljivog kolektivismu.

Na prvom mjestu je važno razvijati svijest da su svi ljudi djeca Božja. Zatim je važno prepoznati i vrednovati osobne kvalitete drugih ljudi mimo zavodljive unifikacije, koja pojednostavljuje realnost svodeći je redovito na poželjni stereotip. Vrednujući osobne kvalitete drugih ljudi dolazimo tako (kroz empatiju) do trećeg važnog elementa u građenju dobrih odnosa sa drugima, a taj je poštovanje drugih u njihovoj originalnosti. Drugim riječima, naš odnos prema drugima tj. onima koji ne vjeruju ili prema onima koji religiju čak smatraju neprijateljem čovjeka ili prema onima koji nam se prema nekom drugom kriteriju ne sviđaju treba biti sve drugo negoli prezir, odbacivanje i netolerancija. U tome nam je sv. Franjo, naš utemeljitelj, i njegova velika ljubav prema svakom čovjeku bez razlike kao i svemu stvorenom veliki primjer i inspiracija koja ne blijedi.

Možemo navedeno primijeniti i na naš svakodnevni život. Činjenica da postoji netko u našoj svakodnevnici tko nas baš ne simpatizira, prema Isusovom shvaćanju - a ono je za kršćane jedino relevantno ili bi to trebalo biti - prije bi značilo preispitati našu savjest negoli tog drugoga odmah napasti i ocrnjivati. Sjetimo se i Kristovih riječi: „Ako dakle prinosiš dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv

tebe, ostavi dar ondje pred žrtvenikom, idi i najprije se izmiri s bratom, a onda dođi i prinesi dar" (Mt 5, 23-25). Važno je uočiti da Isus ne kaže ako vi imate nešto protiv brata nego ako on ima nešto protiv vas onda idite izmirite se, razgovarajte - ne dopustite da loš odnos potraje jer vas razara. Istu misao imamo i kod sv. Pavla gdje on savjetuje Efežane pišući im: „Sunce nek ne zađe nad vašom srdžbom i ne dajte mjesta đavlu.“ (Ef 4, 26). Ako druga strana ne prihvaća, odbija razgovor predajte je u molitvi Gospodinu i odmah će vam biti lakše. Gospodin je jedini sudac a mi opraštanjem rušimo zidove i premošćujemo ponore nerazumijevanja i neprihvaćenosti.

Da, težak je to put: okrenuti se sebi kad bi svim silama htio tog drugoga okretati u pravom smjeru. No, iskustvo nas uči da se ljudi nikada ne mijenjaju na silu, nego dobrovoljno. To dobrovoljno najprije znači u ambijentu prihvaćanja (empatije) i iz vlastite svijesti da je promjena potrebna. Postojanje drugoga koji ne voli ono što mi volimo i ne cijeni ono što mi cijenimo veliki

je izazov kako za nas kršćane tako i za sve ljude. Rješenje je u poštovanju ljudskog dostojanstva svake osobe i razlikovanju osobe od njezina stila života. Osoba kao osoba je Božje dijete i uvijek ima neizmjernu vrijednost neovisno o tome koliko njezin stil života po našim ili nečijim drugim uvjerenjima bio grješan.

Poslužiti ćemo se i jednim primjerom kako bi to jasnije izrazili. Ako, primjerice, kažemo jednom alkoholičaru da ne odobravamo njegov stil života to nipošto ne znači automatski da ga ne volimo. Drugo, ako pak kažemo da ga volimo i prihvaćamo to ipak ne znači da volimo to što se opija i da to prihvaćamo i odobravamo. Jako je važno ovo razlikovati: osobu poštovati/cijeniti ali ne i sve njezine čine te prema njima zadržati kritičan odnos. Cilj kritike, u tom smislu, nije i nikako ne bi trebao biti osuda niti mržnja, već želja za promjenom na bolje.

Takva kritika, da bi bila uspješna (konstruktivna), redovito prvo ide preko samokritike koja sugovornika malo

smekša i pripremi da kritiku ne shvati kao odbacivanje, već kao prijateljsku gestu. Budući da ona ima za cilj ukazati na nedoličnost, nedosljednost, loše navike... treba biti izrečena ali i prihvaćena dobronamjerno da bi poštovanje ostalo neokrnuto. Ne radi se tu samo o sadržaju izrečenog. Možda je ono čak manje važno u odnosu na boju glasa, ton, pogled i ukupnu poruku koju tijelo neverbalno i nesvjesno šalje sugovorniku. Sve je navedeno jako važno i potrebno je stoga uskladiti riječi i osjećaje kako poruka ne bi bila krivo shvaćena. Jedino na takav način i s tim preduvjetima moguće je ostati različit, a poštovan, prihvaćen, a onda i promijenjen, na bolje.

Molitva za mudro uređenje života od sv. Tome Akvinskog

Udijeli mi, Gospodine Bože moj,
um koji će te spoznati,
marljivost koja će te tražiti,
mudrost koja će te naći;
ponašanje koje će ti se sviđati,
ustrajnost koja će te pouzdano čekati,
i pouzdanje koje će te konačno zagrliti.
Daj da ovdje u duhu pokore podnosim
kazne,
da se na ovom putovanju po milosti
služim tvojim dobročinstvima
i da u slavi u nebu uživam tvoje radosti.
Koji živiš i kraljuješ, Bože,
u sve vijeke vjekova. Amen.

TEOLOGIJA SVETOG VAZMENOG TRODNEVLJA

fra Ivan Grubišić

Postoje događaji koji očituju svetost nekog mjesta, nekog trenutka. Svetost Božjeg prodiranja u ovaj svijet je stvarnost. No, dogodilo se nešto nevjerovatno. Bog koji je u sebi Trojstven, koji postoji nezavisno od ovoga svijeta, od njegova prijelaza nakon smrti k Ocu, ne postoji više bez svijeta. Bog nije stvorenje, ali je stvorenje postalo neotuđivi dio Božanstva. Po Kristu u Duhu Svetom Bog je premostio jaz između Boga i ljudi, koji čovjek sam ne može prijeći. Potvrdu toga nalazimo i kod sv. Pavla: „Jer i stvorenje će se osloboditi robovanja pokvarljivosti da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje. Jer znamo: sve stvorenje zajedno uzdiše i muči se u porođajnim bolima sve do sada. Ali ne samo ono! I mi koji imamo prvine Duha, i mi u sebi uzdišemo iščekujući posinstvo, otkupljenje svoga tijela.“ Otajstvo je to veliko! Bog čini sve novo i priprema nam stan u sebi. To je nova radost koja nas tješi u kaosu ovoga svijeta. No, dok nam priprema stan, dok traje ovo zemaljsko, Bog je htio da imamo sigurno boravište, da budemo zaštićeni, da imamo sklonište u kojem nalazimo svu utjehu, sredstva i opremu, da spremno i dragovoljno s uljem u svjetiljkama iziđemo u susret Gospodinu kada zovne. To sklonište je Crkva koju je Isus htio.

Veliki Četvrtak

Židovska Pasha bila je i jest obiteljski blagdan. Nije se slavila u Hramu, nego u kući. Još u knjizi Izlaska nalazimo sliku kuće kao mjesto utočišta u onoj tamnoj

noći prolaska anđela Gospodnjega. S druge strane, egipatska noć slika je snage smrti, razaranja i kaosa, a to je i svijet današnjice. U takvoj situaciji kuća i obitelj pružaju zaklon, oni su oklop i štit života od tame.

Izrael će u ona vremena svake godine o blagdanu Pashe hodočastiti u Jeruzalem, kako bi se vratio svojim izvorima, kako bi nanovo bio stvoren, kako bi iznova primio svoje spasenje, oslobođenje i temelj. Isto tako je i nama danas činiti, jer tijekom godine narod je uvijek u opasnosti raspršiti se, ne samo izvanjski, nego i iznutra, izgubiti nutarnje temelje koji ga drže. Treba se vratiti svojim izvornim temeljima, kako Židovi tada, tako i mi danas. Jer Krist je naša Pasha, On je jaganjac koji se za nas prinosi, Njemu se vraćamo, Njega uprisutnjujemo, Njega stvarno blagujemo, te nas On pretvara u same sebe.

Isus je slavio Pashu u kući sa svojom obitelji i s apostolima, koji su postali njegovom novom obitelji po važećem pravilu, prema kojemu su hodočasnici koji su dolazili u Jeruzalem mogli utemeljiti udruženja hodočasnika, nazvana „Chaburot“. Poput njegovih drugova s hodočašća, mi smo njegova kuća, i tako je Crkva nova obitelj, novi grad, novi Jeruzalem koji od nas